Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Hallituksen esitys eduskunnalle tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksia koskevan direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 41/2022 vp)

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää liikenne- ja viestintävaliokuntaa mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa ja esittää hallituksen esityksestä seuraavaa:

Hallituksen esityksellä ehdotetaan muutettavan kahta liikenne- ja viestintäministeriön alaista lakia, eli lakia liikenteen palveluista ja lakia sähköisen viestinnän palveluista (SVPL). Liikenne- ja viestintäministeriö on ollut tiiviisti mukana hallituksen esityksen valmistelussa ja mainittujen lakien muutokset on valmisteltu LVM:ssä.

Laki liikenteen palveluista

Liikenteen palveluista annettuun lakiin lisättäisiin yksi uusi määritelmä, ”EU:n matkustajanoikeusasetukset” (2:12 §). Asetukset sääntelevät lento-, rautatie-, meri- ja sisävesiliikennettä sekä linja-autojen kaukoliikennettä ja lisäksi asemien, terminaalien ja satamien ylläpitäjiä. Esteettömyysdirektiivin soveltamisala liikennepalveluiden osalta määrittyy kyseisten asetusten kautta.

Lisäksi liikenteen palveluista annetussa laissa säädettäisiin henkilöliikennepalvelujen esteettömyyttä koskevista tiedoista ja näiden tietojen saavutettavuudesta. Lakiin sisältyisi kaksi erilaajuista velvoitetta tietojen sisällöstä ja tarjoamisesta, ja velvoitteiden soveltuminen riippuisi tarjottavasta liikennepalvelusta. Tarkemmat velvoitteet koskisivat lento-, rautatie-, meri- ja sisävesiliikennettä sekä linja-autojen kaukoliikennettä harjoittavia yrityksiä sekä myös asemien, terminaalien ja satamien ylläpitäjiä (150 a §). Kevyemmät velvoitteet soveltuisivat esimerkiksi taksiliikenteeseen ja kaupunki- tai esikaupunkiliikenteen sekä alueellisen liikenteen palveluihin (150 §).

Tarkempien velvoitteiden mukaan liikennepalvelujen tarjoajien tulisi tarjota liikennepalvelujen esteettömyyttä koskevia tietoja, kuten tiedot palvelun tuottamisessa käytettävien liikennevälineiden esteettömyydestä, tiedot vammaisille henkilöille tarjottavasta avusta ja reaaliaikaiset matkustustiedot. Nämä tiedot tulisi niin ikään tarjota saavutettavassa muodossa siten, kuin uudessa digipalvelulain 3 a luvussa säädettäisiin.

Kevyempien velvoitteiden mukaan matkustajan saatavilla olisi oltava sähköisessä muodossa tiettyjä liikennepalveluun liittyviä tietoja, kuten tieto toimintarajoitteisten matkustajien käytettävissä olevista palveluista ja heidän avustamisestaan sekä tiedot kaluston esteettömyydestä. Vaadittavien tietojen määrä on rajatumpi eikä tietojen tarjoamiselle ole asetettu samanlaisia edellytyksiä.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 4 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@gov.fi
kirjaamo.lvm@gov.fi

Laki sähköisen viestinnän palveluista

SVPL:ssä säädettäisiin viestintäpalvelujen ja audiovisuaaliseen sisältöön pääsyn tarjoavien palvelujen esteettömyysvaatimuksista. Pääsyllä audiovisuaaliseen sisältöön tarkoitetaan palveluja, joiden avulla yksilöidään, valitaan ja katsellaan audiovisuaalisia sisältöpalveluja.

Kuluttajille tarjottaviin viestintäpalveluihin ja audiovisuaalisiin sisältöihin pääsyn tarjoaviin palveluihin sovellettaisiin yleisiä esteettömyysvaatimuksia, joista säädettäisiin lain 194 b §:ssä. Yleisten esteettömyysvaatimusten mukaisesti palveluntarjoajan tulee varmistaa, että palvelua tarjotaan esteettömyysdirektiivin vaatimusten mukaisesti, palvelun toiminnasta annetaan tietoa, ja mikäli palvelun tarjoamiseen käytetään tuotteita, annetaan tietoa myös siitä, miten kyseiset tuotteet liittyvät palveluun, millaiset esteettömyysominaisuudet niillä on sekä miten ne toimivat yhdessä apuvälineiden ja -järjestelyjen kanssa. Lisäksi tukipalvelujen, kuten neuvontapalvelujen, puhelinkeskuksien ja teknisen tuen, on annettava tietoja palvelun esteettömyydestä ja sen yhteensopivuudesta apuvälineteknologioiden kanssa. SVPL:n yleisiä esteettömyysvaatimuksia sovellettaisiin niihin palveluihin, jotka eivät ole digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain (306/2019, digipalvelulaki) mukaisia digitaalisia palveluja. Digitaalisiin palveluihin sovelletaan tältä osin digipalvelulaissa säädettyjä saavutettavuusvaatimuksia.

Palvelukohtaisista lisävaatimuksista säädettäisiin lain 194 c §:ssä ja 194 d §:ssä ja näitä vaatimuksia sovellettaisiin viestintäpalveluihin (194 c §) ja audiovisuaalisiin sisältöihin pääsyn tarjoaviin palveluihin (194 d §) riippumatta siitä, ovatko nämä digitaalisia palveluja vai eivät.

Henkilöiden välisen viestintäpalvelun olisi 194 c §:n mukaisesti tarjottava reaaliaikainen tekstitysominaisuus puheviestinnän lisäksi, sekä täydelliset interaktiivisuusominaisuudet silloin, kun puheviestinnän lisäksi tarjotaan videokuvaa. Reaaliaikaisella tekstityksellä tarkoitetaan henkilöltä henkilölle tai ryhmäkeskustelussa käytettävää eräänlaista tekstipohjaista keskustelua, jossa lisättävä teksti lähetetään merkki merkiltä siten, että käyttäjä kokee viestinnän jatkuvana. Täydellisillä interaktiivisuusominaisuuksilla tarkoitetaan tekniikkaa, jonka avulla videota, tekstiä ja puhetta voidaan käyttää samanaikaisesti samassa keskustelussa.

Audiovisuaalisiin sisältöpalveluihin pääsyn tarjoavan palvelun olisi puolestaan 194 d §:n mukaisesti tarjottava sähköisiä ohjelmaoppaita, jotka ovat helposti havaittavia, hallittavia, ymmärrettäviä ja toimintavarmoja, ja sisältävät tietoa esteettömyysominaisuuksien saatavuudesta. Lisäksi palvelun olisi varmistettava, että audiovisuaalisten sisältöpalvelujen esteettömyysominaisuudet välitetään kaikilta osin riittävän laadukkaina ja tarkasti esitettyinä sekä äänen ja videon kanssa synkronoituina ja siten, että käyttäjä voi hallita niiden esittämistä ja käyttöä. Esteettömyysdirektiivin II liitteen mukaan on esimerkiksi varmistettava, että sokeat henkilöt voivat valita televisio-ohjelmia. Audiovisuaalisten sisältöpalveluiden esteettömyysominaisuuksilla tarkoitetaan puolestaan mm. kuuroille ja huonokuuloisille tarkoitettuja tekstityksiä, kuvailutulkkausta, puhuttua tekstitystä (äänitekstitystä) ja viittomakielen tulkkausta.

Vaatimuksista olisi mahdollista poiketa kohtuuttoman rasitteen tai palvelun perusteellisen muutoksen johdosta. Suhteellisuusvaatimuksen mukaisesti velvoitteita tulisi noudattaa kuitenkin siltä osin, kun ne eivät muodosta mainittua rasitetta tai muutosta.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 4 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@gov.fi
kirjaamo.lvm@gov.fi